

УДК 81'27

Наталія Ігорівна ЄЛЬНІКОВА,

*старший викладач кафедри українознавства факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ;*

Вікторія Володимирівна ПІДГАЙНА,

курсантка 2 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

РЕЗЮМЕ ЯК ЖАНР ДІЛОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Дослідження особливостей комунікації між окремими індивідами є однією з актуальних проблем сучасного мовознавства. Обмін інформацією під час ділового спілкування реалізується здебільшого через різноманітні офіційні документи. Спеціалісти, які перебувають у пошуку роботи, або здобувачі освіти, що претендують на грант для реалізації наукових проєктів, у сфері письмової документної комунікації застосовують такий жанр, як резюме. Надважливим є питання співвідношення генерованих мовленнєвих творів із комунікативними завданнями, розв'язання яких спричинює їхню появу, і комунікативними сподіваннями адресатів цих документів. Зіставляючи резюме з іншими жанрами ділової комунікації, можна встановити, наскільки розвинені у мовців навички укладання документів цього жанру, яким є продуктивний зразок резюме, основним завданням якого є інформування, переконання адресата, установлення контактів із ним, що й зумовлює актуальність нашого дослідження.

Дослідники в галузі лінгвопрагматики, зокрема теорії мовленнєвих жанрів, вивчають засоби уподібнення жанрів, вирізнення їхніх властивостей, диференціацію жанрових форм та їхнє функціонування у різноманітних галузях комунікації, серед яких виокремлюємо роботи М. Бахтіна, Ф. Бацевича, А. Вежбицької, Н. Арутюнової, Т. Шмельової, Д. Хаймза, С. Гайди, І. Борисової та ін. Поділяючи думку Ф. Бацевича, пояснюємо зацікавленість наукових розвідок у галузі лінгвістичної генології тим, що «мовознавці прагнуть осмислити її статус і місце в ряду лінгвістичних дисциплін» [1, с. 11]. Одним із перших визначив мовленнєвий жанр М. Бахтін, формулюючи його як «відносно стійкі та нормативні форми висловлювання, у яких кожне виявлення підпорядковується законам цілісної композиції й типам зв'язку між реченнями-висловлюваннями» [2, с. 159].

Словники сучасної української літературної мови подають перше визначення резюме як стислого викладу суті доповіді, статті тощо; стислого висновку з прочитаного, написаного чи сказаного. У другому значенні термін «резюме» трактується як документ, у якому подаються відомості про освіту, наукові інтереси, професійний досвід особи, що претендує на певну посаду чи грант [3, с. 317]. Деякі посібники називають резюме сучасним жанром офіційно-ділового стилю – текстом зі стислою інформацією про майбутнього працівника. Зарубіжні джерела визначають резюме як лист, на основі якого особа може працевлаштуватися. Таким чином, жанр при визначенні резюме є тією дефініцією, що об'єднує вищеназвані поняття, акцентуючи увагу на основних відмінностях від інших жанрів письмової ділової комунікації.

За своєю функціональною специфікою та сферою поширення резюме є одним із документних жанрів, незважаючи на те, що його форма та зміст установлюються умовно, а не за допомогою кодифікації. Поділяючи думку відомих учених, серед основних жанроутворювальних ознак резюме виокремлюємо комунікативну мету, спрямовану на соціальну взаємодію, чітко визначену структуру в процесі організації тексту, а також мовну складову. Варто зазначити, що на відміну від автобіографії, щоразу укладають нове резюме для конкретної вакансії, на яку претендує особа, оскільки цей документ не просто повідомляє про факти біографії претендента на посаду, а створений для пере-

конання роботодавця в тому, що саме автор резюме вартий цієї посади. Комунікативна мета резюме передбачає соціальну взаємодію, установлення контактів між комунікантами, оскільки отримання нової посади розширює соціальні контакти людей.

Структурні особливості жанру резюме відповідають правилам укладання документа, наявність помилок у якому може слугувати відмовою при працевлаштуванні. Сьогодні зразки оформлення резюме можна знайти як у друкованій літературі, так і в електронних виданнях, що містять різноманітні рекомендації щодо укладання. Композиційна складова в обох випадках приблизно однакова, проте приклади резюме, розміщені в інтернеті, містять чималу кількість помилок. Можна стверджувати, що й дотепер у носіїв сучасної української літературної мови недостатньо сформовані навички укладання резюме, що, імовірно, спричинене відсутністю універсального зразка такого документа.

Оскільки жанр резюме є функціональним різновидом мовлення, мовна складова документа ґрунтується на засобах офіційно-ділового стилю, об'єднуючи комунікативну, змістову та структурну цілісність. Лексико-граматичний рівень резюме характеризується превалюванням іменників і прикметників, використанням термінології, широким застосуванням мовних кліше, рівнозначних синонімічних конструкцій. На синтаксичному рівні в резюме простежуємо вживання складних речень, модальних конструкцій у минулому часі, визначення суб'єктивності думки за допомогою особових займенників. Семантична складова резюме характеризується переважно позитивно-оцінною конотацією одиниць емоційного забарвлення.

Подекуди при укладанні резюме автори припускаються помилок, однією із причин таких комунікативних прогалин є невміння відокремлювати об'єктивну інформацію від суб'єктивної, а також субституція аксіологічно значущих самохарактеристик претендентів на вакансію.

Отже, резюме є особливим різновидом ділової комунікації із метою досягнення конкретних задач у процесі спілкування; має чітку композиційну структуру, сформовану культурними традиціями; мовні особливості визначені засобами офіційно-ділового стилю та зумовлені взаємодією інформації на основі тематичної єдності лексичних одиниць із позитивною оцінкою.

Список бібліографічних посилань

1. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної генології : навчальний посібник. К. : Видавничий центр «Академія», 2006. 248 с.
2. Бахтин М. М. Собрание сочинений: В 7 т. Т. 5. М. : Русские словари, 1996. С. 159–286.
3. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 2-ге вид., виправ і доповнен. К., Алерта, 2011. 696 с.

Одержано 01.11.2022

УДК 347.6:340.1(477)118

Олександр Олександрович ІВАНОВ,

аспірант факультету № 1

Навчально-наукового інституту права та кібербезпеки

Одеського державного університету внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ І ЗАКОНОДАВЧА ОСНОВА МЕДІАЦІЇ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНОГО СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ СІМЕЙНИХ СПОРІВ

Швидко розвиваючись суспільні відносини в галузі сімейного та цивільного права потребують ефективного способу врегулювання конфліктів, що виникають щодо